

CHUYỂN ĐỔI ĐƠN VỊ SỰ NGHIỆP CÔNG LẬP THÀNH CÔNG TY CỔ PHẦN Ở VIỆT NAM

★ TS PHAN TIÊN NGỌC

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

● **Tóm tắt:** Chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập có đủ điều kiện thành công ty cổ phần là một nhiệm vụ quan trọng nhằm đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập. Tuy nhiên, đây là một vấn đề mới, phức tạp cả về mặt lý luận và thực tiễn. Bài viết tập trung nghiên cứu, phân tích cơ sở lý luận, chính trị - pháp lý và những vấn đề đặt ra trong quá trình chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần ở Việt Nam; đề xuất một số khuyến nghị chính sách nhằm chuyển đổi hiệu quả trong thời gian tới.

● **Từ khóa:** đơn vị sự nghiệp công lập; công ty cổ phần.

1. Chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần - phương thức xã hội hóa cung ứng dịch vụ công trong nền kinh tế thị trường

Dịch vụ công là những dịch vụ cơ bản được cung ứng nhằm phục vụ các lợi ích chung, nhu cầu thiết yếu, các quyền, lợi ích hợp pháp của cá nhân và tổ chức, do Nhà nước trực tiếp đảm nhận hay ủy quyền cho các chủ thể khác thực hiện nhằm bảo đảm tính công bằng, hiệu quả và lợi ích chung của toàn xã hội.

Trong nền kinh tế thị trường, nhà nước không nhất thiết phải là chủ thể trực tiếp cung ứng tất cả các dịch vụ công và cũng không độc quyền cung cấp các dịch vụ công. Nhà nước có thể ủy quyền cho các tổ chức xã hội, doanh nghiệp, tư nhân cung ứng các dịch vụ công như: y tế, giáo dục, cấp thoát nước, dịch vụ kỹ thuật, dịch vụ tư

vấn... trên cơ sở tuân thủ các tiêu chuẩn, quy định của pháp luật. Hay nói cách khác, nhà nước thực hiện xã hội hóa, huy động khu vực tư nhân tham gia cung cấp một số dịch vụ công phục vụ người dân và xã hội.

Ở Việt Nam, xã hội hóa cung ứng dịch vụ công được hiểu là việc mở rộng chủ thể và nguồn lực cung cấp dịch vụ công, cho phép các chủ thể ngoài khu vực công tham gia cung ứng dịch vụ dưới sự quản lý của Nhà nước. Xã hội hóa cung ứng dịch vụ công góp phần huy động sự đóng góp và tham gia rộng rãi của công dân và các tổ chức xã hội, nghề nghiệp vào quá trình cung ứng dịch vụ công, qua đó đem lại "lợi ích kép" cho cả khu vực công và ngoài khu vực công. Nhiều nhà cung ứng dịch vụ công sẽ tạo ra sự cạnh tranh trên thị trường, do đó chất lượng dịch vụ được nâng cao, giá dịch vụ rẻ hơn, bảo đảm lợi ích cho người dân.

Việc chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần là một trong những phương thức để xã hội hóa, mở rộng nguồn lực cung cấp dịch vụ công, nhằm mang đến cho người dân chất lượng dịch vụ tốt nhất. Đây chính là việc Nhà nước cho phép các đơn vị sự nghiệp công lập chuyển sang hoạt động theo mô hình doanh nghiệp nhiều chủ sở hữu. Tuy nhiên, việc chuyển đổi từ một đơn vị sự nghiệp công lập được cơ quan nhà nước có thẩm quyền thành lập, có chức năng và nhiệm vụ cung cấp dịch vụ công, phục vụ quản lý nhà nước, hoạt động theo nguyên tắc phục vụ xã hội, không vì mục đích lợi nhuận sang mô hình doanh nghiệp cung ứng hàng hóa dịch vụ công theo cơ chế thị trường là một vấn đề khá phức tạp. Bởi, việc chuyển đổi này sẽ làm thay đổi căn bản mục đích, phương thức hoạt động, tổ chức bộ máy, nhân sự, cách thức quản trị tài chính của đơn vị; do đó đòi hỏi phải có quyết tâm chính trị cao và hệ thống pháp lý đầy đủ, đồng bộ.

2. Cơ sở chính trị - pháp lý cho việc chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần ở Việt Nam

Trong thời gian qua, Đảng và Nhà nước ta đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách về việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần. Trong Thông báo số 37-TB/TW của Bộ Chính trị ngày 26-5-2011 “về đổi mới cơ chế hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập, đẩy mạnh xã hội hóa một số loại hình dịch vụ công”, lần đầu tiên Đảng ta chính thức có chủ trương cho phép thực hiện thí điểm góp vốn cổ phần đối với đơn vị sự nghiệp công lập và hoạt động theo mô hình doanh nghiệp. Đây là chủ trương phù hợp với sự phát triển của nền kinh tế thị trường và có vai trò quan trọng trong việc đổi mới cơ chế, mô hình hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập, thúc đẩy xã hội hóa dịch vụ

sự nghiệp công; tiến tới từng bước chuyển đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần khi đủ điều kiện.

Tiếp đó, Hội nghị Trung ương 7 khóa XI (năm 2013) đã đề ra nhiệm vụ đổi mới mạnh mẽ tổ chức và cơ chế hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công; “đẩy mạnh xã hội hóa, khuyến khích thành lập các tổ chức cung ứng dịch vụ công thuộc các thành phần ngoài Nhà nước trên cơ sở các định mức, tiêu chuẩn, các quy định của pháp luật và sự kiểm tra, giám sát của các cơ quan nhà nước và nhân dân”⁽¹⁾. “Đối với đơn vị sự nghiệp cung cấp những dịch vụ sự nghiệp công có đủ điều kiện, trước hết là các đơn vị sự nghiệp kinh tế, thực hiện cơ chế hoạt động theo mô hình doanh nghiệp và từng bước cổ phần hóa theo quy định”⁽²⁾.

Hội nghị Trung ương 6 khóa XII (năm 2017) đã ban hành Nghị quyết chuyên đề số 19-NQ/TW “về tiếp tục đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập”. Nghị quyết khẳng định: “Đẩy mạnh việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập sang mô hình tự chủ hoàn toàn cả về chi đầu tư, chi thường xuyên, thực hiện quản lý, kế toán theo mô hình doanh nghiệp... Hoàn thành cơ bản việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp kinh tế và sự nghiệp khác có đủ điều kiện thành công ty cổ phần (trừ các bệnh viện và trường học)”⁽³⁾.

Sơ kết 05 năm thực hiện Nghị quyết số 19-NQ/TW, Bộ Chính trị đã ban hành Kết luận số 62-KL/TW, trong đó nhấn mạnh: “Nâng cao hiệu quả thực hiện chủ trương xã hội hóa... hoàn thành việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp kinh tế và sự nghiệp khác có đủ điều kiện thành công ty cổ phần”⁽⁴⁾.

Thể chế hóa các chủ trương của Đảng, ngày 22-6-2015, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành

Quyết định số 22/2015/QĐ-TTg “về việc chuyển đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần”, nhằm tạo cơ sở pháp lý cho việc thực hiện cổ phần hóa đơn vị sự nghiệp công lập. Đây là thể chế pháp lý đầu tiên về việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập sang hoạt động theo mô hình doanh nghiệp. Trong đó, đối tượng chuyển đổi là các đơn vị sự nghiệp công lập tại Trung ương và địa phương. Riêng “đối với các đơn vị sự nghiệp công lập thuộc lĩnh vực y tế, giáo dục và đào tạo thì đẩy mạnh hoạt động theo cơ chế tự chủ, tiến tới tự chủ hoàn toàn, hạch toán như doanh nghiệp; khuyến khích liên kết hợp tác trên cơ sở bảo toàn tài sản; thí điểm cho thuê quản lý, thuê cơ sở vật chất, thí điểm cổ phần hóa”⁽⁵⁾.

Kế thừa, bổ sung, phát triển các quy định đã có, Nghị định số 150/2020/NĐ-CP của Chính phủ ngày 25-12-2020 “Về chuyển đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần” đã xác định rõ các điều kiện chuyển đổi; hình thức chuyển đổi, phương án xử lý tài chính, đất đai, tài sản, xác định giá trị đơn vị sự nghiệp công lập khi chuyển đổi, trách nhiệm của các đơn vị sự nghiệp công lập, thẩm quyền của Thủ tướng Chính phủ, các bộ, ngành, UBND cấp tỉnh trong việc thực hiện chuyển đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần. Theo đó, “một đơn vị sự nghiệp công lập muốn chuyển đổi thành công ty cổ phần trước hết phải đáp ứng được *điều kiện về tự chủ tài chính*; tức là phải tự bảo đảm chi thường xuyên và đầu tư hoặc tự bảo đảm được chi thường xuyên trong năm gần nhất với thời điểm thực hiện chuyển đổi”⁽⁶⁾.

Để xác định rõ mức độ tự chủ tài chính và phân loại các đơn vị theo mức độ tự chủ tài chính, ngày 21-6-2021, Chính phủ ban hành Nghị định số 60/2021/NĐ-CP “quy định cơ chế tự chủ tài chính đơn vị sự nghiệp công lập”.

Trong đó, chỉ rõ cách “phân loại đơn vị sự nghiệp công theo mức độ tự chủ tài chính; cơ chế tự chủ tài chính cho từng nhóm đơn vị sự nghiệp công lập; quy định trách nhiệm, quyền hạn của các đơn vị sự nghiệp công lập; quy định về danh mục dịch vụ sự nghiệp công lập sử dụng ngân sách nhà nước là những dịch vụ mang tính cơ bản thiết yếu mà Nhà nước cung cấp hoặc quản lý việc cung ứng...”⁽⁷⁾. Nghị định số 60/2021/NĐ-CP là khung pháp lý quan trọng giúp xác định các điều kiện để đơn vị sự nghiệp công lập chuyển đổi thành công ty cổ phần.

Cùng với đó, Thủ tướng Chính phủ và các bộ, ngành đã ban hành nhiều quyết định, thông tư hướng dẫn nhằm tạo lập một hệ thống pháp lý tương đối đồng bộ, đầy đủ cho việc chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần như: (i) Phê duyệt danh mục ngành, lĩnh vực thực hiện chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần. Qua đó, xác định rõ các ngành, lĩnh vực sẽ thực hiện chuyển đổi và những ngành, lĩnh vực chưa thực hiện chuyển đổi; tạo hành lang pháp lý và xây dựng lộ trình rõ ràng cho các đơn vị sự nghiệp công lập chuẩn bị tốt các điều kiện cần thiết để chuyển đổi theo quy định⁽⁸⁾; (ii) Hướng dẫn xử lý tài chính, xác định giá trị đơn vị sự nghiệp công lập, bán cổ phần lần đầu và quản lý, sử dụng tiền thu từ chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần⁽⁹⁾; (iii) Hướng dẫn lập và phê duyệt phương án sử dụng đất đối với đơn vị sự nghiệp công lập thực hiện chuyển đổi thành công ty cổ phần⁽¹⁰⁾; (iv) Hướng dẫn thực hiện chính sách đối với người lao động khi chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần⁽¹¹⁾... Như vậy, đến nay cơ sở chính trị và hành lang pháp lý cho việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần ở Việt Nam đã tương đối đầy đủ và rõ ràng.

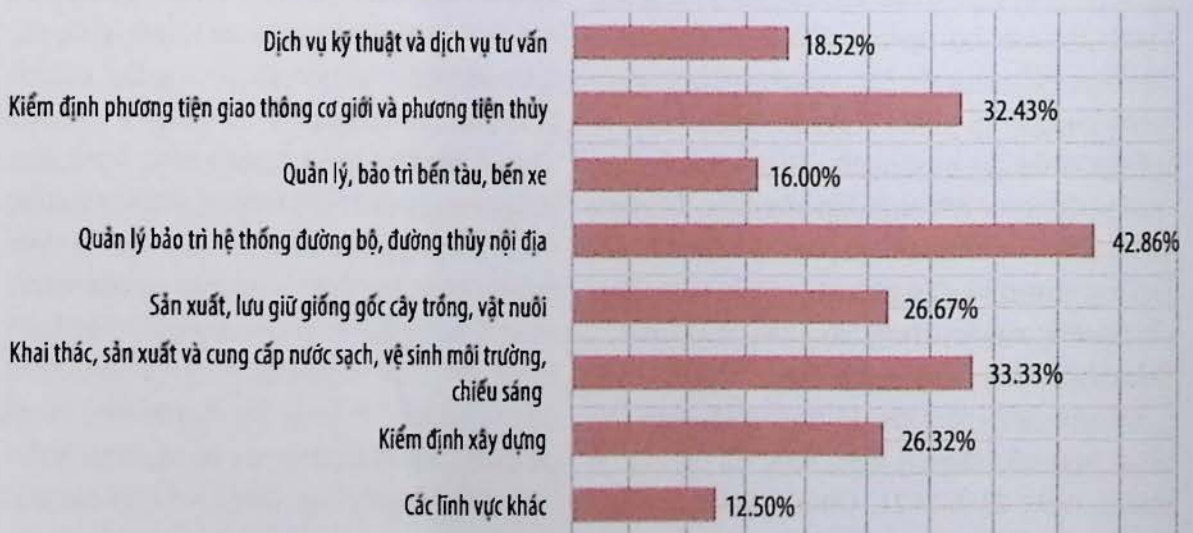
3. Thực trạng chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần ở Việt Nam

Thực hiện chủ trương chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập đủ điều kiện thành công ty cổ phần, trong thời gian qua, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Danh mục 232 đơn vị sự nghiệp công lập chuyển đổi thành công ty cổ phần, gồm 223 đơn vị sự nghiệp công lập thuộc UBND cấp tỉnh, 09 đơn vị sự nghiệp thuộc các bộ, tập đoàn, tổng công ty nhà nước⁽¹²⁾. Trên cơ sở đó, nhiều bộ, ngành, địa phương đã xây dựng phương án chuyển đổi, kiểm kê tài sản, xử lý tài chính, xác định giá trị đơn vị sự nghiệp chuyển đổi và tổ chức bán cổ phần theo phương án được phê duyệt. Theo báo cáo của các bộ, ngành, địa phương, trong giai đoạn 2011-2020, cả nước đã chuyển đổi được 66 đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần (giai đoạn 2011-2015: 13 đơn vị; giai đoạn 2016-2020: 53 đơn vị) đạt tỷ lệ 28,45% so với kế hoạch đề ra⁽¹³⁾.

Các doanh nghiệp chuyển đổi từ đơn vị sự nghiệp công lập đã tích cực đổi mới phương thức quản lý, nâng cao năng lực quản trị, mở rộng phạm vi cung cấp dịch vụ và nâng cao chất lượng dịch vụ. Nhờ đó, kết quả hoạt động sản xuất kinh doanh của các đơn vị có nhiều chuyển biến tích cực. Doanh thu bình quân của các doanh nghiệp tăng 58%, lợi nhuận tăng 52%, tổng tài sản tăng 27%, thu nhập của người lao động trung bình tăng 30,7% so với trước chuyển đổi⁽¹⁴⁾. Mặc dù, vẫn còn một số đơn vị kinh doanh kém hiệu quả, doanh thu giảm sút, nhưng nhìn chung đa phần các đơn vị sau khi chuyển đổi đều hoạt động sản xuất kinh doanh hiệu quả hơn.

Như vậy, việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần trong thời gian qua đã đạt được kết quả tương đối khả quan, quản trị doanh nghiệp và chất lượng dịch vụ sự nghiệp công tại nhiều đơn vị được cải thiện, góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động của đơn vị và

Biểu đồ 1: Tỷ lệ đơn vị sự nghiệp công lập hoàn thành chuyển đổi so với danh mục được phê duyệt của Thủ tướng Chính phủ



Nguồn: Tổng hợp từ báo cáo của các bộ, ngành, địa phương

thu nhập của người lao động. Ngoài ra, việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần đã thu hút thêm nguồn lực xã hội đáng kể để phát triển các dịch vụ sự nghiệp công, giảm áp lực cho ngân sách nhà nước... Tuy nhiên, việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần ở Việt Nam thời gian qua còn bộc lộ một số hạn chế, đó là:

Thứ nhất, nhận thức của một bộ phận cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền các cấp về chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần chưa thống nhất, dẫn tới lúng túng, thiếu nhất quán trong việc hoàn thiện thể chế và tổ chức thực hiện. Một bộ phận cán bộ lãnh đạo, quản lý và người lao động trong các đơn vị sự nghiệp công lập còn thụ động, có tâm lý e ngại, chưa thực sự tích cực trong việc chuyển đổi hoạt động của đơn vị sang mô hình doanh nghiệp.

Thứ hai, việc chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập chậm hơn lộ trình được phê duyệt, quá trình triển khai chưa đồng bộ, mới tập trung ở một số ngành, lĩnh vực và địa phương. Số lượng đơn vị sự nghiệp công lập được chuyển đổi thành công ty cổ phần trong giai đoạn vừa qua chỉ đạt 28,45% kế hoạch đề ra. Còn nếu so với số đơn vị sự nghiệp công lập có khả năng, điều kiện chuyển đổi thì con số này thấp hơn rất nhiều. Vì hiện nay, những đơn vị sự nghiệp công lập được đưa vào danh mục chuyển đổi chỉ chiếm chưa tới 10% tổng số các đơn vị sự nghiệp công lập đã tự chủ chi thường xuyên hoặc tự chủ một phần⁽¹⁵⁾.

Thứ ba, quá trình chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập ở một số bộ, ngành, địa phương còn lúng túng, vướng mắc. Trong nhiều trường hợp, việc xác định giá trị đơn vị sự nghiệp công lập khi thực hiện cổ phần hóa chưa sát với giá trị thực, đặc biệt là giá trị thương hiệu, giá trị tài sản vô hình, gây thất thoát ngân sách nhà nước. Nguyên nhân chủ yếu là do cơ chế, chính sách

về chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập còn chồng chéo, chưa cụ thể.

Thứ tư, phần lớn các đơn vị sự nghiệp công lập được chuyển đổi có quy mô tài chính, tài sản nhỏ, thậm chí một số đơn vị trước khi chuyển thành công ty cổ phần có công nợ tồn đọng nhiều năm không đối chiếu, thu hồi được. Nhiều đơn vị không có trụ sở riêng mà nằm trong trụ sở của cơ quan chủ quản. Hơn nữa, do mức sinh lời thấp, nên phần lớn lĩnh vực hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập không hấp dẫn các nhà đầu tư, do đó gặp nhiều khó khăn trong huy động vốn sản xuất kinh doanh.

Thứ năm, kết quả sản xuất kinh doanh của nhiều doanh nghiệp sau chuyển đổi chưa đạt mức lợi nhuận kỳ vọng. Chất lượng dịch vụ của một số đơn vị sau chuyển đổi chưa bảo đảm, có hiện tượng giảm chất lượng, thậm chí ngừng cung cấp dịch vụ sự nghiệp công. Do nhu cầu thu hồi vốn nhanh nên nhiều đơn vị sự nghiệp công lập sau chuyển đổi chỉ tập trung đầu tư tại khu vực đô thị và các khu vực thuận lợi về địa lý, mà không đầu tư tại các vùng sâu vùng xa, có điều kiện khó khăn; một số đơn vị thậm chí sử dụng các biện pháp cạnh tranh không lành mạnh như cắt giảm chi phí để giảm giá, thu hút khách hàng dẫn đến giảm chất lượng dịch vụ. Một số đơn vị cung cấp các dịch vụ công đặc thù như: quản lý bảo trì đường bộ, đường thủy nội địa... chưa có nhiều chuyển biến về chất lượng dịch vụ, do thị trường thiếu tính cạnh tranh, doanh nghiệp sau chuyển đổi vẫn là đơn vị duy nhất cung cấp dịch vụ.

Thứ sáu, sau khi chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần hoạt động theo cơ chế thị trường, thu nhập của người lao động tuy tăng, nhưng không đáng kể. Đáng chú ý, một số đơn vị mặc dù có mức tăng lợi nhuận khá, nhưng thu nhập trung bình của người lao động không tương xứng, cho thấy sự bất hợp lý trong

phân phối thu nhập của doanh nghiệp sau quá trình chuyển đổi.

4. Một số kiến nghị, đề xuất

Để triển khai có hiệu quả và hoàn thành việc chuyển đổi các đơn vị sự nghiệp kinh tế và sự nghiệp khác có đủ điều kiện thành công ty cổ phần theo tinh thần Kết luận số 62-KL/TW ngày 02-10-2023 của Bộ Chính trị, trong thời gian tới cần tập trung vào một số nội dung sau:

Một là, tăng cường tuyên truyền, nâng cao nhận thức, tạo sự thống nhất, đồng thuận và quyết tâm chính trị cao của cấp ủy, chính quyền các cấp và bản thân đội ngũ cán bộ lãnh đạo quản lý, người lao động trong các đơn vị sự nghiệp công lập chuyển đổi. Đây là nội dung quan trọng trong việc hoàn thiện thể chế và tổ chức thực hiện việc chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần. Hơn nữa, khi nhận thức, tư tưởng của cán bộ lãnh đạo, quản lý và người lao động trong các đơn vị sự nghiệp công lập đồng thuận, chủ động, tích cực thì quá trình chuyển đổi sẽ thuận lợi và hiệu quả hơn.

Hai là, tiếp tục thực hiện hiệu quả các giải pháp đẩy mạnh cung ứng dịch vụ sự nghiệp công theo cơ chế thị trường. Tạo môi trường cạnh tranh bình đẳng, minh bạch và khuyến khích các tổ chức, cá nhân thuộc các thành phần kinh tế tham gia cung ứng dịch vụ sự nghiệp công. Đẩy mạnh việc thực hiện cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm và hạch toán như doanh nghiệp đối với các đơn vị sự nghiệp công lập. Khuyến khích thành lập các đơn vị sự nghiệp ngoài công lập và có cơ chế để khu vực ngoài công lập được tham gia cung ứng dịch vụ sự nghiệp công theo hình thức đặt hàng của Nhà nước... Đây là giải pháp hữu hiệu góp phần giảm áp lực cho ngân sách nhà nước, đáp ứng được nhu cầu đa dạng của người dân, nâng cao chất lượng cung ứng dịch vụ sự nghiệp công; đồng thời vừa là động lực để các

đơn vị sự nghiệp công lập có đủ điều kiện, tích cực chuyển đổi sang mô hình công ty cổ phần.

Ba là, hoàn thiện hệ thống pháp luật, cơ chế chính sách liên quan đến chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần; bảo đảm khung pháp lý đầy đủ, đồng bộ, khả thi, đáp ứng yêu cầu cổ phần hóa các đơn vị sự nghiệp công lập. *Đặc biệt là các cơ chế, chính sách về tiêu chí và điều kiện chuyển đổi; về chế độ, chính sách việc làm cho người lao động trong các doanh nghiệp chuyển đổi; về cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm; về định mức kinh tế - kỹ thuật để làm căn cứ xác định giá từng loại hình dịch vụ sự nghiệp công; xác định rõ chính sách phúc lợi, chính sách an sinh trong giá dịch vụ sự nghiệp công; cơ chế kiểm tra, kiểm soát, giám sát, trách nhiệm giải trình; hoạt động kiểm định, định giá, đánh giá độc lập chất lượng dịch vụ sự nghiệp công...*

Bốn là, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước trong chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần. Rà soát và hoàn thiện danh mục những ngành, lĩnh vực thực hiện chuyển đổi và những ngành, lĩnh vực chưa thực hiện chuyển đổi. Phân cấp, phân quyền cụ thể, rành mạch giữa Trung ương và địa phương, giữa cơ quan quản lý nhà nước chuyên ngành với cơ quan quản lý nhà nước về đầu tư, tài chính. Hướng dẫn các đơn vị sự nghiệp chuyển đổi nắm bắt, cập nhật đầy đủ và áp dụng đúng các quy định của Nhà nước về tự chủ tài chính và chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần. Tổ chức kiểm tra, giám sát chặt chẽ lộ trình chuyển đổi, từ đó, đánh giá được tính khả thi của việc áp dụng các quy định pháp lý hiện hành và các vướng mắc trong thực tiễn triển khai để nghiên cứu ban hành các văn bản sửa đổi, bổ sung, hướng dẫn, giúp các đơn vị thực hiện tốt hơn các quy định về chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần.

Năm là, nâng cao năng lực quản trị nội bộ của đơn vị sự nghiệp công lập chuyển đổi, trước hết là năng lực đội ngũ lãnh đạo, quản lý của đơn vị. Sau khi chuyển đổi thành công ty cổ phần, các đơn vị cần nhanh chóng đổi mới phương thức quản trị điều hành theo cơ chế doanh nghiệp, cung ứng dịch vụ theo cơ chế thị trường. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, khoa học công nghệ, áp dụng các tiêu chuẩn, chuẩn mực quản trị quốc tế. Nâng cao chất lượng quản trị tài chính, tài sản công của đơn vị, xây dựng hệ thống kiểm soát nội bộ. Hoàn thiện chế độ kế toán, thực hiện chế độ kiểm toán, giám sát, bảo đảm công khai, minh bạch hoạt động tài chính của doanh nghiệp sau chuyển đổi. Đa dạng hóa và gia tăng chất lượng dịch vụ cung ứng, đáp ứng tốt nhất nhu cầu sử dụng dịch vụ của người dân và xã hội □

Ngày nhận bài: 31-10-2023; Ngày bình duyệt: 17-11-2023; Ngày duyệt đăng: 22-11-2023.

(1) Kết luận số 64 KL/TW ngày 28-5-2013 của Hội nghị Trung ương 7 khóa XI về một số vấn đề tiếp tục đổi mới, hoàn thiện hệ thống chính trị từ Trung ương đến cơ sở.

(2) Kết luận số 63 KL/TW ngày 27-5-2013 của Hội nghị Trung ương 7 khóa XI về cải cách chính sách tiền lương, bảo hiểm xã hội, trợ cấp ưu đãi người có công và định hướng cải cách đến năm 2020.

(3) Nghị quyết số 19-NQ/TW ngày 25-10-2017 của Hội nghị Trung ương 6 khóa XII "về tiếp tục đổi mới hệ thống tổ chức và quản lý, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của các đơn vị sự nghiệp công lập".

(4) Kết luận số 62-KL/TW ngày 2-10-2023 của Bộ Chính trị về việc thực hiện Nghị quyết số 19-NQ/TW, ngày 25-10-2017 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII.

(5) Quyết định số 22/2015/QĐ-TTg ngày 22-6-2015 về việc chuyển đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần.

(6) Nghị định số 150/2020/NĐ-CP ngày 25-12-2020 của Chính phủ về việc chuyển đơn vị sự nghiệp thành công ty cổ phần.

(7) Nghị định số 60/2021/NĐ-CP ngày 21-6-2021 quy định về cơ chế tự chủ tài chính đơn vị sự nghiệp công lập.

(8), (12) Quyết định số 31/2017/QĐ-TTg ngày 17-7-2017 về tiêu chí, danh mục ngành, lĩnh vực thực hiện chuyển đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần và Quyết định số 26/2021/QĐ-TTg ngày 12-8-2021 của Thủ tướng Chính phủ về danh mục ngành, lĩnh vực thực hiện chuyển đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần.

(9) Thông tư số 111/2020/TT-BTC ngày 29-12-2020 của Bộ Tài chính hướng dẫn một số nội dung về xử lý tài chính, xác định giá trị đơn vị sự nghiệp công lập, bán cổ phần lần đầu và quản lý, sử dụng tiền thu từ chuyển đổi đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần.

(10) Thông tư số 03/2021/TT-BTNMT ngày 12-5-2021 của Bộ Tài nguyên và Môi trường hướng dẫn nội dung chi tiết phương án sử dụng đất khi cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước; lập và phê duyệt phương án sử dụng đất đối với đơn vị sự nghiệp công lập thực hiện chuyển đổi thành công ty cổ phần.

(11) Thông tư số 35/2016/TT-BLĐTBXH ngày 25-10-2016 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội hướng dẫn thực hiện chính sách đối với người lao động khi chuyển đơn vị sự nghiệp công lập thành công ty cổ phần.

(13) Tổng hợp báo cáo của Cục phát triển doanh nghiệp - Bộ Kế hoạch và Đầu tư, báo cáo của Cục Tài chính doanh nghiệp - Bộ Tài chính.

(14) Báo cáo của Tổng công ty Đầu tư và Kinh doanh vốn nhà nước (SCIC).

(15) Tác giả tính toán dựa trên số liệu báo cáo của Cục phát triển doanh nghiệp, Bộ Kế hoạch và Đầu tư và Cục Tài chính doanh nghiệp, Bộ Tài chính.